

NTE ENERGI AS
Postboks 2552
7736 STEINKJER

Vår dato: 19.09.2019
Vår ref.: 201904944-8
Arkiv: 317 / 124.Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Sigrun Birkeland Rawcliffe
sbi@nve.no

Oversending av revisjonsrapport og varsel om vedtak om retting – NTE Energi AS, Stjørdalselva i Meråker kommune

Vi viser til revisjon av NTE Energi AS, Stjørdalselva i Meråker kommune og oversender rapporten fra revisjonen som ble holdt 27.- 28. august 2019. Revisjonen ble varslet i brev av 3. juni 2019.

NVE fant fire avvik og har gitt en anmerkning. Rapporten beskriver de avvikene og anmerkningene som ble avdekket ved revisjonen.

Dere må sende dokumentasjon på at avvikene er lukket innen de tidsfristene som er gitt.

Dersom avvikene ikke er lukket innen de tidsfristene som er gitt, varsler NVE om at vi vil vurdere å treffe vedtak om retting.

Dere kan uttale dere til denne rapportene innen tre uker etter dato på brevet. Det er særlig viktig at dere korrigerer/supplerer faktiske opplysninger som gjelder saken. Dersom uttalelsen ikke er kommet til NVE innen fristen, vil NVE legge til grunn de opplysninger vi har i saken.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Revisjonsrapport

Revisjonsrapport

Revidert enhet:	NTE Energi AS, (org.nr 988340715)
Revisjonsdato:	27. -28. august 2019
Sted:	NTEs hovedkontor i Steinkjer, Sjøfartsgata 3.
Medvirkende fra revidert enhet:	Kenneth Brandsås, konserndirektør Jo Langøygard, avdelingssjef kraftmarked Terje Egge, fagansvar marked Knut Egil Sjøli, fagansvar produksjonssentralen Bjørn Høgaas, fagansvar eiendom og miljø (ytre miljø) Terje E. Flåtter, VTA og ansvarlig for IK-vassdrag
Revisorer fra NVE:	Revisjonsleder Sigrun Birkeland Rawcliffe Medrevisor Pernille Dorthea Bruun Medrevisor Anne Gunvor Berthling
Seksjon	Seksjonssjef Mari Hegg Gundersen, TBMV

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og formål med revisjonen

Formålet med revisjonen var å få dokumentert at selskapet har et tilfredsstillende internkontrollsystem etter IK-vassdrag. Miljøtilsynet ble gjennomført som systemrevisjon. Formålet er å kontrollere om selskapet oppfyller kravet om å etablere et internkontrollsystem for det enkelte vassdragsanlegg som sikrer at krav til naturmiljø og landskap blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte. Selskapet skal sørge for å etterleve krav nedfelt i vassdragslovgivningen, internkontrollforskriften (IK-vassdrag), konsesjonsvilkår og pålegg.

Kraftverkene i Meråker berører Stjørdalsvassdraget som har status som nasjonalt laksevassdrag. NVEs miljøtilsyn foretar en landsdekkende og systematisk gjennomgang av vassdragsanlegg i nasjonale- og andre viktige laksevassdrag. Revisjonen hadde fokus på systemnivå og dreide seg om hvordan NTE oppfyller konsesjonsvilkår av betydning for laksebestanden.

1.2 Revisjonsgrunnlag

I denne revisjonen var revisjonsgrunnlaget følgende:

- Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen, FOR-2011-10-28-1058 (IK-vassdrag)
- Tillatelse til regulering av øvre del av Stjørdalselva og utbygging av kraftverk i Meråker (kgl.res. 14.7.1989)
- Manøvreringsreglement for regulering av Fjergen m.v. i Stjørdalsvassdraget (kgl.res. av 17.4.2009)
- Pålegg om hydrologiske undersøkelser i Stjørdalsvassdraget og Gråelva av 4.7.2013

- Magasinkontroll i Stjørdalsvassdraget, NVEs rapport datert 13.12.2004 og NTEs oppfølging etter kontrollen.
- Tidligere miljøtilsyn
- Mottatt dokumentasjon og intervjuer

1.3 Tema for revisjonen

Revisjonen omhandler IK-vassdrag § 5 med spesielt fokus på:

- Målinger og registreringer (§ 5.5)
- Kartlegging av farer og problemer (§ 5.6)
- Registrering av avvik (§ 5.8)

1.4 Funn

Fire avvik

En anmerking

Avvik er: Brudd på krav i regelverk og tillatelser gitt i eller i medhold av energi- og vassdragslovgivningen og annen lovgivning NVE forvalter.

Anmerking er: påpekning av forhold med forbedringsmuligheter eller et forhold som bør vurderes nærmere av virksomheten, men som ikke er brudd på gitte krav.

1.5 Generelle kommentarer

NVEs fokus under revisjonen var på systemnivå og ble gjennomført som en kontorrevisjon uten inspeksjon i Stjørdalselva. Det ble gjennomført tre intervjuer. Revisjonen ble gjennomført med en uformell og konstruktiv tone. Dere presenterte og redegjorde for oppbygging og implementering av deres internkontrollsystem på en god måte slik at vi opplevde å få et godt situasjonsbilde.

Dere har etablert et digitalt internkontrollsystem som er tilgjengelig for de ansatte, og ansvarsfordelingen ser ut til å være fordelt og dokumentert i kvalitetssystemet. Det er tydelig at dere har fokus på å oppfylle manøvreringsreglementet for å unngå for å unngå situasjoner som kan skade bestandene av laks og sjørøret i vassdraget, og dermed tatt lærdom av hendelsen i 10. – 15. april 2013.

NVE mener at revisjonen avdekket at noen av de påpekte forholdene etter systemrevisjonen etter IK-vassdrag i 2012, ikke er tilstrekkelig oppfylt. Dette gjelder spesielt kravet til kompetanse (§ 5.3) og kravet om systematisk gjennomgang av internkontrollsystemet (§ 5.9) for å sikre kontinuerlig forbedringsarbeid. Vi vil derfor poengtere at det er nødvendig at dere prioriterer arbeidet med å oppfylle forskriftskravene. NVE veileder (nr. 4/2018) til IK-vassdrag kan være et nyttig verktøy i denne sammenheng.

NTE ga inntrykk av å ha kompetanse og kunnskap til å kunne drifte og vedlikeholde anleggene i Meråker (§ 5.3). Mye kompetanse sitter i veggene og hos den enkelte medarbeider. Et generelt inntrykk er at kompetansen i selskapet og interne rutiner ikke er tilstrekkelig dokumentert i internkontrollsystemet. I tillegg kommer det frem at kunnskap om internkontrollsystemet ikke er godt nok forankret i selskapet.

Under revisjonen ble det beskrevet at dere anser tilgang på nødvendig bemanning og ressurser som den største risikofaktoren for selskapet. Dagens situasjon ser ut til å være sårbar ved endring av personell og ressurser. Det er nødvendig at dere kartlegger behov for fremtidig kompetanse og hvor det eventuelt mangler fagkompetanse.

NTE har bekostet undersøkelser av bl.a. laks og sjøørret i Stjørdalsvassdraget nærmest årlig siden 1990. Resultatene er oppsummert i to store rapporter, mens en tredje rapport er under arbeid. Vi forventer at dere jobber videre med all den informasjonen som ligger i rapportene, og videreformidler denne kunnskapen til de ansatte som trenger å få denne informasjonen. Vi oppfordrer for eksempel om at dere lager kart som viser viktig gyte- og oppvekstområder for laks, se anmerkningen vi har gitt.

NVE fikk inntrykk av at dere har etablert rutiner for å gjennomføre og følge opp pålagte målinger og registreringer av minstevannføring og magasin vannstand (§ 5.5). NVE gjennomførte ikke kontroll av målingene som blir foretatt i vassdraget ved dette tilsynet.

Kartlegging av farer og problemområder (§ 5.6) med hensyn til miljøforhold og fisk ved drift av kraftverkene må være et sentralt fokusområde i et nasjonalt laksevassdrag. Vi opplevde at dere har gjennomført slike vurderinger, dette kommer frem i «Retningslinjer for manøvrering av kraftverkene i Meråker». Det er avgjørende at retningslinjene benyttes i daglig drift for å unngå uønskede hendelser.

NVE avdekket at dere mangler en omforent håndtering av avvik og kjennskap til hvor dette står beskrevet i internkontrollsystemet (§ 5.8). Det kom ikke tydelig frem hva dere definerer som et avvik og hvem som har ansvar for oppfølging av avvik.

Dere må sørge for tilstrekkelig oppfølging og drift av pålagt omløpsventil i Meråker kraftverk. Oversendt dokumentasjon viser at dere har informasjon om ventilen og at dere har etablert rutiner for drift av ventilen. NVE savner imidlertid dokumentasjon på at omløpsventilen fungerer etter hensikten. Vi viser til våre nettsider www.nve.no for mer informasjon om omløpsventiler. NVE-rapportene «Styringssystem for omløpsventiler» (nr. 63/2019) og «Optimalisert drift av omløpsventiler» (nr. 83/2017) kan være nyttig lesestoff. NVE har også utarbeidet et faktaark (7-2016) om omløpsventiler som er del av god-praksis-serien vår. NVE ønsker gjerne å bli invitert til en befaring ved en planlagt fremtidig test av omløpsventilen.

NVE påpekte flere mangler ved merking og skilting etter magasin kontrollen i Stjørdalsvassdraget i 2004. Dere opplyste under dette tilsynet at nødvendig merking og skilting nå er gjennomført.

2 Beskrivelse av avvik

Avvik 1	
Krav	<p>Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag)</p> <p><i>§ 5-3: Den ansvarlige skal sørge for at personell har de kunnskaper og ferdigheter som er nødvendige for å sikre at anlegg og tiltak som omfattes av § 3 og driften av slike, oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av vassdragslovgivningen, herunder ha en plan for hvordan faglig kompetanse skal etableres og utvikles</i></p>
Avviket	Selskapet mangler skriftlig dokumentasjon av organisasjonens kompetanse på miljø og landskap og en kompetanseplan som inneholder miljø, landskap og oppfølging av internkontroll.
Dokumentasjon	Mottatt dokumentasjon og intervjuer.
Hvordan lukke	Dere må utarbeide en kompetanseplan som dokumenterer at NTE er i stand til å håndtere aktuelle utfordringer og problemstillinger knyttet til landskap og miljø. De konkrete utfordringene ved de enkelte kraftverkene er førende for hvilken kompetanse dere trenger. Kompetanseplanen må vise hvordan nødvendig faglig kompetanse skal etableres, opprettholdes og utvikles. Bruk av eksternt kompetanse må også gå frem av kompetanseplanen.
Frist for lukking	31. januar 2020

Avvik 2	
Krav	<p>Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag)</p> <p><i>§ 5-9: Den ansvarlige skal foreta systematisk gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt, f.eks. gjennom interne revisjoner</i></p>
Avviket	<p>Dere kunne ikke legge frem skriftlig rutine for systematisk intern gjennomgang av internkontrollsystemet etter IK-vassdrag.</p> <p>Dere kunne ikke legge frem dokumentasjon som viser systematisk oppdatering av IK-systemet. Flere arbeidsbeskrivelser og instruksjoner ser ut til å være utdatert.</p> <p>Dere kunne ikke legge frem dokumentasjon som viser at nye styrende dokumenter blir implementert i kvalitetssystemet, som for eksempel oppdaterte hydrologiske retningslinjer eller hydrologisk pålegg.</p>
Dokumentasjon	Mottatt dokumentasjon og intervjuer.
Hvordan lukke	<p>Dere må legge frem en skriftlig prosedyre for intern revisjon av internkontrollsystemet etter IK-vassdrag.</p> <p>Dere må legge frem en plan for systematisk ajourføring av IK-systemet. Dere må for eksempel utarbeide rutiner som sørger for å dokumentere at nye styrende dokumenter er implementert i systemet, som for eksempel oppdaterte hydrologiske retningslinjer eller hydrologisk pålegg. Eksempelvis vise dette ved konkrete</p>

	referanser som dato og navn på styrende dokument. Dere må innføre rutiner som viser at arbeidsbeskrivelser og instruksjoner blir oppdatert (for eksempel datering).
Frist for lukking	1. desember 2019

Avvik 3	
Krav	Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag) <i>§ 5-8: Den ansvarlige skal utarbeide og gjennomføre rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik</i>
Avviket	Dere kunne verken legge frem en skriftlig definisjon av avvik eller en skriftlig prosedyre/ rutine for håndtering av avvik. Dere kunne verken legge frem en beskrivelse av hvilke situasjoner som vil generere behov for å utføre hyppigere manuelle vannstandsmålinger/avlesninger, eller en skriftlig rutine for hvordan disse målingene skal utføres.
Dokumentasjon	Mottatt dokumentasjon og intervjuer.
Hvordan lukke	Dere må legge frem en skriftlig definisjon av avvik og prosedyre for håndtering av avvik. Dere må legge frem en beskrivelse av hvilke situasjoner som vil generere behov for manuelle vannstandsmålinger/avlesninger, og en skriftlig rutine for hvordan disse målingene skal utføres.
Frist for lukking	1. desember 2019

Avvik 4	
Krav	Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag) <i>§ 5-7: Den ansvarlige skal konkretisere hvordan vilkår og betingelser satt i konsesjoner, godkjenninger og lignende skal oppfylles</i>
Avviket	Dere kunne ikke legge frem skriftlig dokumentasjon som viser hvordan omløpsventilen er programmert for å hindre stranding av fisk nedstrøms utløpet av Meråker kraftverk. Dere kunne heller ikke legge frem dokumentasjon på at omløpsventilen er testet og virker etter hensikten.
Dokumentasjon	Mottatt dokumentasjon og intervjuer.
Hvordan lukke	Dere må legge frem skriftlig dokumentasjon som viser hvordan omløpsventilen er programmert for å ivareta anadrom fisk ved stans i kraftstasjonen. Når dere tester ventilen neste gang ber vi om å få tilsendt testresultater i etterkant. Resultatene bør inneholde tidsangivelse for åpning- og lukking av ventilen og registrerte vannstandsendringer nedstrøms kraftstasjonen inkludert deres vurdering av resultatene.
Frist for lukking	1. desember 2019

3 Beskrivelse av anmerkninger

Nr.	Beskrivelse av anmerkning
1	§ 5.2 Virksomheten kan inkludere viktige miljøverdier på kart, for eksempel anadrom strekning og viktige gyte og oppvekstområder for laks og sjørret. Dette vil kunne tydeliggjøre hvilke miljøverdier og områder av vassdraget som er spesielt viktig å ivareta ved drift av Meråkeranleggene.